

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Вінницький національний аграрний університет

Факультет економіки та підприємництва

Н.А. Потапова, Н.П. Юрчук, О.П. Хаєцька, О.М. Джеджула

**ПРОГРАМА
ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження педагогічної практики
здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка»**

Вінниця - 2020 р.

Потапова Н.А., Юрчук Н.П., Хаєцька О.П., Джеджула О.М.

Програма та методичні рекомендації до проходження педагогічної практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка». Вінниця: ВНАУ, 2020. 24 с.

Розробники:

Потапова Н.А., Юрчук Н.П., Хаєцька О.П., Джеджула О.М.

Затверджено до видання науково-методичною комісією ВНАУ (протокол №9 від 27.02.2020 р.) за поданням навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва (протокол №7 від 27.02.2020 р.)

Програма та методичні рекомендації до проходження педагогічної практики складена відповідно до Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті. Програма та методичні рекомендації вміщують положення, що визначають мету й завдання практики, права та обов'язки практикантів (аспірантів) і керівників практики, порядок оформлення звіту та критерії оцінювання результатів проходження практики.

Програма та методичні рекомендації до проходження педагогічної практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» регламентує форми, організацію, здійснення та порядок захисту педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні у Вінницькому національному аграрному університеті.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	5
ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТА	6
ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА.....	7
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ.....	8
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	9
Зміст педагогічної практики	9
Методи навчання.....	10
ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	11
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ АСПІРАНТА	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	15
ДОДАТКИ.....	19

ВСТУП

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні доктор філософії є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти. Педагогічна практика є видом практичної діяльності аспірантів, який спрямований на освітній процес і включає розробку, вдосконалення та викладання окремих тем навчальних дисциплін (відповідно до профілю та теми дисертаційної роботи), навчально-методичну роботу, ознайомлення з особливостями й принципами організації навчального та виховного процесів у закладах вищої освіти. Вона проводиться після засвоєння аспірантами педагогічних навчальних дисциплін.

Об'єктом практики є навчальний процес підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка». Предметом практики виступають дисципліни навчального плану.

Організатором проходження практики є кафедра, за якою закріплений здобувач вищої освіти. Базою для проведення педагогічної практики є Університет та його структурні підрозділи. Аспірант може пройти стажування на аналогічних кафедрах (підрозділах) сторонніх організацій 2-4 рівнів акредитації. Відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу аспірантів практика планується у 5-му семестрі навчання терміном 3 тижні для аспірантів, які успішно закінчили навчання, виконали індивідуальний план аспіранта за звітний період.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» є набуття навичок та вмінь викладацької діяльності, як способу впровадження новітніх знань та власних наукових доробків, у процес підготовки здобувачів за освітніми рівнями «Бакалавр», «Магістр».

У результаті проходження педагогічної практики *аспіранти повинні оволодіти* основами навчально-методичної роботи: навиками наукового аналізу та застосування наукових теоретичних знань в навчальному матеріалі, систематизації навчальних та виховних задач; методами та засобами складання ситуаційних задач, вправ, тестів з різних тем, усного та письмового переказу предметного матеріалу; різноманітними освітніми технологіями та методами навчання; навиками підготовки та використання дидактичних матеріалів.

Аспіранти повинні ознайомитися з: порядком ведення документації кафедри, нормативними документами, що регламентують діяльність науково-педагогічного працівника, його посадові обов'язки; з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу; способами активізації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; особливостями професійної риторики; способами та прийомами поточного та підсумкового контролю знань та вмінь здобувачів. Під час проведення навчальних занять повинні бути сформовані вміння: сформулювати навчально-виховну мету; структурувати та дидактично грамотно перетворювати наукові знання у навчальний матеріал; вибору типу, виду занять, використання різних форм організації освітньої діяльності здобувачів; застосовувати новітні освітні технології, методи та засоби інтерактивного навчання, розробляти ситуаційні вправи, тестові завдання; розробляти навчальні та робочі програми навчальної дисципліни; діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької діяльності.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТА

Аспірант має право звертатись до керівника практики, завідувача кафедри з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики, вносити пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики.

За попередньою домовленістю, аспірант має право на відвідування занять провідних фахівців Університету під час проходження педагогічної практики з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом. Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до занять. Аспірант підпорядковується Правилам внутрішнього розпорядку Університету, положенням Кодексу академічної доброчесності, розпорядженням адміністрації та керівника практики.

У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики. Аспірант, відсторонений від практики або робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав Індивідуальний план роботи аспіранта і підлягає відрахуванню. Аспірант повинен протягом 10 робочих днів після закінчення педагогічної практики надати звітну документацію на кафедру.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА

Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням педагогічної практики здійснює науковий керівник, який:

- добирає тематику занять та навчальні групи для проведення педагогічної практики;

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів педагогічної практики;

- відслідковує своєчасне прибуття аспірантів на проходження педагогічної практики та проводить інструктаж щодо порядку проходження педагогічної практики;

- забезпечує нормальні умови практики та проведення обов'язкових інструктажів із охорони праці з аспірантами;

- надає консультації щодо визначення тем та навчальних груп для здійснення аспірантом індивідуальної педагогічної роботи;

- надає аспірантові методичну допомогу стосовно розроблення навчально-методичного забезпечення, підготовки лекційного матеріалу;

- затверджує тематику індивідуальних завдань, яка враховує наукові інтереси аспіранта;

- здійснює контроль за виконанням програми практики та здійснює заходи щодо ліквідації недоліків у процесі проходження педагогічної практики;

- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для формування звіту з педагогічної практики;

- інформує аспіранта про порядок подання та захисту звіту з педагогічної практики;

- готує відгук про навчально-методичну роботу аспіранта під час проходження практики;

- у складі комісії приймає захист звіту з педагогічної практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Терміни проходження практики відображаються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, за якою закріплений аспірант. На практику відведено три кредити ЄКТС (90 годин), з них:

- 16 год. – аудиторна робота (з них: 12 год. – відвідування та аналіз занять; 4 год. – проведення лекції та семінарського (практичного) заняття);

-74 год. – позааудиторна робота (розробка науково-методичного забезпечення, підготовка лекційного матеріалу та семінарського заняття, отримання консультацій, керівництво різними видами діяльності здобувачів, у т.ч. науковою, написання та оформлення звіту з педагогічної практики).

Організацію практики та контроль за її проходженням забезпечують науково-педагогічні працівники кафедр факультету економіки та підприємництва, за якими закріплені аспіранти. Терміни проходження практики відображаються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, за якою закріплений аспірант. Керівником практики аспіранта, який здійснює науково-методичне консультування та контроль за проходженням педагогічної практики, призначається науковий керівник дисертаційного дослідження (в окремих випадках – досвідчений науково-педагогічний працівник цієї ж кафедри). Загальне керівництво практикою покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант. Перед проходженням практики, Аспірант повинен разом із керівником практики, скласти індивідуальний план проходження практики відповідно до цієї програми та затвердити його у завідувача кафедри. Для практикантів, зарахованих до аспірантури з посад науково-педагогічних працівників, які мають педагогічний стаж (у період навчання в аспірантурі), або які поєднують навчання з науково-педагогічною діяльністю практика може бути перерахована за умови надання підтверджуючих документів щодо викладацької діяльності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики

Педагогічна практика здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка», які не мають педагогічного стажу передбачає проходження трьох етапів:

1. На першому етапі практики аспірант повинен:

- з'ясувати мету і завдання практики;
- ознайомитися з порядком ведення документації кафедри, нормативними документами, що регламентують діяльність науково-педагогічних працівників, його посадові обов'язки;

- скласти індивідуальний план (додаток 1);

- відвідати заняття провідних викладачів кафедри, за якою закріплений аспірант, а також провідних викладачів факультету економіки та підприємництва.

2. На другому етапі практики аспірант виконує індивідуальне завдання, пов'язане з проведенням лекції та практичного заняття. Аспірант розробляє план проведення лекційного та практичного заняття, в якому відображає основні питання пов'язані із практичними аспектами дисертаційного дослідження. На основі внесених пропозицій аспірант приймає участь у розробці методичних матеріалів. Матеріал розроблених занять повинен відображати практичну цінність дисертації, що підтверджується відповідною довідкою про впровадження результатів наукових досліджень.

3. Заключним етапом практики є підготовка аспірантом «Звіту з педагогічної практики» (додаток 2) та затвердження його на засіданні кафедри.

Педагогічна практика здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка», які мають педагогічний стаж передбачає проходження наступних етапів:

1. На першому етапі практики аспірант повинен з'ясувати мету і завдання практики та відвідати заняття, які проводить керівник аспіранта або викладачі

кафедри відповідно до графіку взаємовідвідування занять кафедри.

2. На другому етапі практики аспірант здійснює читання лекцій, проводить практичні заняття, бере участь у розробці методичних матеріалів. Виконана робота вважається виконанням індивідуального завдання. Проте, аспірант представляє власно розроблену лекцію чи практичне заняття. Матеріал розроблених занять повинен містити практичну цінність дисертаційної роботи, що підтверджується відповідною довідкою про впровадження результатів наукових досліджень.

3. Заключним етапом практики є підтвердження аспірантом на засіданні кафедри практичних навиків викладацької діяльності. Протягом проходження практики аспірант бере активну участь в науково-методичній роботі кафедри, займається самопідготовкою.

Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний метод. Використовується на лекційних заняттях і ґрунтується на активізації репродуктивного (відтворювального) мислення.

2. Пошуковий метод. Використовується на практичних заняттях та під час самостійної роботи студентів. Полягає в організації активного пошуку розв'язання пізнавальних завдань. Процес мислення при використанні цього методу набуває продуктивного характеру, він контролюється викладачем і коригується самими студентами.

3. Репродуктивний метод. Використовується на практичних заняттях і ґрунтується на засвоєнні навчального матеріалу на основі зразка, моделі діяльності або загальноприйнятих підходів до вивчення навчального матеріалу.

4. Проблемний метод. Використовується на лекційних і практичних заняттях. Ґрунтується на постановці викладачем пізнавального завдання (проблеми), самостійних пошуках студентами шляхів його розв'язання, порівнянні різних поглядів і підходів до вирішення проблеми.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Результатом педагогічної практики має стати аналіз всіх сторін навчального процесу в межах обраної дисципліни (дисциплін): опрацювання науково-інформаційних та методичних джерел, виконання індивідуального завдання, розробка теми лекційного та практичного заняття, застосування активних методів викладання, перевірки та оцінювання знань аспірантів. Підведення підсумків педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» відбувається на відкритому засіданні кафедри, за якою закріплений аспірант та вченій раді факультету економіки та підприємництва.

Оцінювання результатів проходження педагогічної практики відбувається за 100-бальною системою відповідно до шкали оцінювання, що діє в Університеті. За результатами захисту педагогічної практики ставиться відмітка «Зараховано» або «Не зараховано».

Педагогічна практика може бути зарахована здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії без її проходження з найвищим балом, якщо здобувач має досвід навчально-методичної роботи, що підтверджується відповідними документами: план та звіт про виконання навантаження за всіма видами робіт, затверджені завідувачем кафедри; матеріали розроблених лекційних та практичних занять, які підтверджують актуальність дисертаційного дослідження та свідчать про впровадження в навчальний процес.

Результати проходження педагогічної практики відображуються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником та завідувачем кафедри.

**Шкала знань для оцінювання результатів проведеної педагогічної
практики**

№ з/п	Види проведеної роботи	Оцінювання (кількість балів)
1.	Проходження практики (виконання програми практики)	0-50
2.	Підготовка і видання методичних вказівок, конспекту лекцій, презентаційних матеріалів)	0-20
3.	Засвоєння програми практики (презентація захисту, доповідь і захист практики)	20
Разом		100

Оцінювання здійснюється за національною, чотирьох бальною шкалою та шкалою ECTS (табл. 2).

Шкала підсумкової оцінки педагогічної практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критеріями оцінювання результатів проходження та захисту практики є:

«відмінно» – відповідність звітної документації програмним вимогам.

Встановлена науково-педагогічна грамотність представлених матеріалів.

«добре» – деякі недоліки при оформленні звітної документації, хоча всі параметри звіту в наявності.

«задовільно» – поверхове висвітлення матеріалів практики, наприклад, неглибокий аналіз отриманих матеріалів.

«незадовільно» - фрагментарне виконання поданих матеріалів.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ АСПІРАНТА

За підсумками проходження педагогічної практики аспірант представляє на кафедру документи:

- Індивідуальний план проходження педагогічної практики (Додаток 1);
- Звіт з педагогічної практики за встановленою структурою (додаток 2);
- розроблені матеріали тем лекційних та практичних занять;
- відгук наукового керівника про проходження педагогічної практики (додаток 3).

Підсумки практики та результати її захисту аспірантами узагальнюються та відображаються в протоколі засідання кафедри, витяг з якого разом з вище зазначеними документами протягом 10 днів подається до відділу аспірантури і докторантури. В результаті позитивного захисту педагогічної практики ректором університету затверджується довідка про впровадження результатів наукових досліджень у навчально-методичний процес та наукову роботу кафедри. Зазначена документація зберігається в Індивідуальному плані роботи аспіранта і розглядається під час атестації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. для здобувачів ВНЗ. Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2015. 238 с.
2. Гончарук І.В., Юрчук Н.П. Організація єдиного електронного науково-освітнього простору сучасного університету. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. №12. 2018 р. С. 54-66.
3. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 209 с.
4. Зелінська О.В., Потапова Н.А., Волонтир Л.О. Інформаційні системи та технології в галузі. Навчальний посібник. *Вінниця: ВНАУ, 2020. 253 с.*
5. Киш Л.М., Клочко О.В., Потапова Н.А. Інформаційні системи і технології управління організацією. Навчальний посібник. *Вінниця: Вінницька газета, 2015. 320 с.*
6. Козак Л.В. Підготовка майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до інноваційної професійної діяльності: асистентська практика : навч.-метод. посіб. Київ : Едельвейс, 2014. 207 с
7. Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2015. 415 с.
8. Олійник І. В. Педагогічна практика: програма та методика реалізації : навч.-метод. посіб. Дніпро : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2019. 135 с.
9. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 498 с.
10. Педагогіка вищої школи : хрестоматія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: В. А. Бугров, А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин]. Київ : Київський університет, 2016. 543 с.
11. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях : навч.-метод. посіб. для здобувачів і магістрів ВНЗ / Нац. акад. Нац. гвардії України ; [авт.-уклад] Ю. Б. Мельник . Харків : ХОГОКЗ, 2016. 64 с.

12. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О.А. Кучерук та ін. ; за ред. О. А. Кучерук] ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. Київ : КНТ, 2016. 257 с.

13. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

14. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика : навч. посіб. / Київ. нац. лінгвіст. ун-т ; [уклад.: Соловей М. І. та ін.]. 4-е вид., допов. Київ : Ленвіт, 2014. 171 с.

15. Роз'яснення МОН щодо деяких питань практичної реалізації положень нового Закону України «Про вищу освіту». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/247526620>.

16. Теорія та практика управління професійним розвитком науково-педагогічних та педагогічних працівників в умовах трансформаційних змін в освіті : колектив. монографія / [Є. Р. Чернишова та ін. ; за наук. ред. Є.Р. Чернишової] ; Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 295 с.

Додаткова

1. Бабовал Н.Р. Удосконалення мотивації та стимулювання професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищої школи. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 17. С. 86-91.

2. Барановська Л.В. Наукова школа «Методологія і методика реалізації комунікативної та компетентнісної парадигм у системі вищої й післядипломної освіти». Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2018. Вип. 4. С. 24-31.

3. Бондар В.І. Класична та адаптивна педагогіка в умовах багатоваріантного розвитку вищої педагогічної освіти. Наукові записки [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні та історичні науки. 2015. Вип. 125. С. 5-15.

4. Будник О. Використання методик змішаного навчання в закладі вищої

освіти. Обрії. 2018. № 1. С. 4-11.

5. Вавренюк С.А. Проблеми болонського процесу для системи вищої школи України. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 18. С. 59-61.

6. Верітова О. С. Проблема розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів вищої школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. Вип. 56-57. С. 98-104.

7. Верченко Л. С. Діагностика рівнів розвитку соціально-комунікативної компетентності майбутніх викладачів вищої школи. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. 2018. № 2. С. 160–169

8. Голованова Т. П. Теоретичні засади професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. 2018. № 1. С. 68-75.

9. Демідова Ю. Є. Формування ергономічної компетентності магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» на міждисциплінарній основі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 40. С. 452-458.

10. Долінська Н. В. Сучасні моделі професійної діяльності викладача вищої школи США. Молодий вчений. 2018. № 8(1). С. 128-133.

11. Жердева І. С. Методика формування іміджу викладача вищої школи. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2016. Вип. 4. С. 48-61.

12. Закаулова Ю. В. Професійна компетентність педагога в освітньому процесі вищої школи. Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. 2018. Вип. 81(3). С. 146-151.

13. Залюбівська О. Б. Інтерактивна технологія формування риторичної культури майбутніх викладачів вищої школи. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2018. № 5. С. 105-113.

14. Ігнатюк О. А. Необхідність удосконалення методик формування знань щодо психології безпеки професійної діяльності у фаховій підготовці майбутніх інженерів, психологів та викладачів вищої школи. Педагогіка

формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 41. С. 524-529.

15. Коваленко В. Розумні технології у сфері вищої фахової освіти: теоретико-методологічні та методико-технологічні основи. Вища освіта України. 2017. № 3. С. 57-63.

16. Матукова Г. І. Формування економічних компетентностей у фахівців вищої школи. Молодий вчений. 2018. № 3(1). С. 119-124.

17. Словник педагогічних та психологічних термінів : до дисциплін: «Педагогіка», «Педагогіка новаторства», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності», «Педагогічний менеджмент» : для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм здобуття освіти пед. спец. / [уклад.: Н. А. Несторук, Л. В. Кокоріна ; під. заг. ред. Н. А. Несторук] ; ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т», Горлів. ін-т інозем. мов, Каф. психології та педагогіки. Бахмут ; Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 131 с.

18. Теслюк В.М. Дослідження методики викладання лекційних занять із дисципліни « основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи». Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2017. Вип. 259. С. 268-272.

19. Ткаченко О. Атестація як один із методів оцінювання діяльності викладачів вищої школи України (друга половина ХХ початок ХХІ століття). Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 5. С. 376-387.

20. Топольник Я.В. Сучасні медіаосвітні технології як засіб модернізації вищої школи. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2017. № 8(1). С. 231-237.

21. Хоружа Л. Педагогіка вищої школи: сучасні дидактичні стратегії. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2017. Вип. 1-2. С. 7-13.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Індивідуальний план проходження педагогічної практики

Зміст роботи	Відмітка керівника
1 тиждень	
Складання індивідуального плану практики	
Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу	
Відвідування аудиторних занять викладачів Університету	
Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка	
Самостійне проведення навчального заняття	
Виконання індивідуального завдання	
2 тиждень	
Розробка змісту навчального заняття та методична підготовка	
Самостійне проведення навчального заняття	
Участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів	
Виконання індивідуального завдання	
3 тиждень	
Підготовка звіту про педагогічну практику	

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник педагогічної практики _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Аспірант _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ
з педагогічної практики

аспіранта _____ форми навчання
(денної, заочної)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(освітньо-професійна програма)

_____
(кафедра)

Період проходження практики: з _____ по _____

Керівник педагогічної практики _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Вінниця – 2020

Структура звіту з педагогічної практики

Вступ

Розділ 1. Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.

Розділ 2. Вивчення досвіду викладання викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

Відвідування аудиторних занять

Викладач, котрий проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

Розділ 4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять) та оцінювання здобувачів.

Сітка проведення занять

Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 5. Індивідуальне завдання.

Висновки

Відгук наукового керівника
про проходження педагогічної практики
аспіранта Чікова Іллі Анатолійовича
на кафедрі комп'ютерних наук та економічної кібернетики

В період практики аспірант Чіков Ілля Анатолійович працював над розробкою лекційного та практичного матеріалу з дисципліни «Економічна кібернетика», а також взяв участь у розробці методичних розробок з дисципліни «Економічна кібернетика». В процесі роботи аспірант проявив себе як ініціативний, працелюбний і відповідальний викладач. Продемонстрував висьткий рівень теоретичних знань і вміння самостійно вирішувати:

- планування навчальних занять за робочою програмою;
- розробки змісту, проведення структурованого навчального матеріалу та проведення занять різних видів;
- забезпечення послідовності викладення матеріалу та міждисциплінарних зв'язків;
- організації та керування пізнавальною діяльністю здобувачів, формування у здобувачів критичного мислення;
- вибору методів та засобів навчання і контролю здобувачів;
- організації та аналізу своєї педагогічної діяльності;
- аналізу навчальної та навчально-методичної літератури і використання її в педагогічній практиці.

Вважаю, що аспірант Чіков Ілля Анатолійович програму педагогічної практики та індивідуального завдання виконав в повному обсязі та заслуговує на зарахування практики з оцінкою 100 балів (А).

Аспірант _____ Чіков І.А.

Науковий керівник дисертації _____ Коляденко С.В.

Завідувач кафедри комп'ютерних наук
та економічної кібернетики _____ Потапова Н.А.

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Потапова Надія Анатоліївна

Юрчук Наталія Петрівна

Хаєцька Ольга Петрівна

Джеджула Олена Михайлівна

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проходження педагогічної практики

Набір і редагування авторські

Технічний редактор *Потапова Надія Анатоліївна, Юрчук Наталія Петрівна*

Верстка

Підписано до друку Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Тираж 50 прим.

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
Вінницького національного аграрного університету
21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3

